

Book 5:

ਗੁਰੂ-ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ?

ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗ-ਪਗ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਇਹੀ ਲਿਖਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਖਦਰਾਣੇ ਦੀ ਢਾਬ ਵਾਲੀ ਜੰਗ ਲੜਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਵੇਂ ਤਖ਼ਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਖੇ ਠਹਿਰ ਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨੌਵੇਂ ਮਹਲੇ ਦੀ ਬਾਣੀ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਅਥਵਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ (ਹਵਾਲਾ ਸਫ਼ਾ ੩੩੦-੩੩ ਪੁਸਤਕ- ਮਧਸੁ ਮਧਸੁ ਕਰਿ ਮੂਰਖੁ ਝਗੜੇ) ਕਰਕੇਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਉਹ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਮਾਲਕੀ ਸੌਂਪਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਲਿਖਵਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਵਣਗੀ ਮਾਤ੍ਰ ਗਵਾਹਈਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:---

(੧) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਛਪਦਾ, ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ " ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ " ਦੇ ਫਰਵਰੀ ੧੯੯੬ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਕ ਦੇ ੩੭ ਸਫ਼ੇ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਮਾਜਰਾ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

" ਜਦੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਨਗਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਬਸਦਾਨੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਘਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ, (ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ) ਪਧਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਮਹਿਲਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪਰ ਲਾਇਆ, ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਥਾਪ ਕੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ੀ ।

(੨) ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਲਿਟ. ਦੀ ਪੁਸਤਕ " ਜੀਵਨ-ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ੨੨੨ ਸਫ਼ੇ ਤੇ ਇਉਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:---

" ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਹਾੜੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਈਰਖਾ-ਭਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਆ ਚੁਕੇ ਸਨ । ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਭੀ ਠੰਡਾ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਸੀ । ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੀ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ-ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇਕ " ਬੀੜ " ਲਿਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ । ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਗੁਰ-ਮਹਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਤਲਵੰਡੀ ਹੀ ਟਿਕ ਗਏ ਸਨ । ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ ਤਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾਇਆ ।

ਭਾਵ, ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਓਵੇਂ ਹੀ ਆਪ ਬੀੜ ਲਿਖਵਾਈ ਜਿਵੇਂ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਆਦਿ ਬੀੜ ਲਿਖਵਾਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ੨੪੩ ਸਫ਼ੇ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਖੋਜੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:--

" ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਦੇਹਾਂਤ ਨੇੜੇ ਵੇਖ ਕੇ ੭ ਅਕਤੂਬਰ (੬ ਕੱਤਕ) ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਇਆ । ਭਰੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਹੁਣ ਸਦਾ ਲਈ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਦਸ ਗੁਰ-ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਮ ਛੁਹਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋਈ, ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ।

(੩) ਇਸ ਸਚਾਈ ਤੇ ਤਸਦੀਕੀ ਮੋਹਰ ਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਆਰੇ ਡ: ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ " ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਚਮਤਕਾਰ (ਦੂਜਾ ਆਂਧ) ਦੇ ੨੬੨ ਸਫ਼ੇ ਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :--

ਏਥੇ ਹੀ (ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ) ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਦਮਦਮੇ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ । ਇਹ ਬੀੜ " ਮੁਸਤਨਿਦ ਆਖਰੀ ਬੀੜ " ਹੋਈ । ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਹੀ ਅਸਵਾਰ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਵਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸੇ । ਪਿੰਡ ਭੂਠਲਾ ਰਿਆਸਤ ਮਲੋਰ ਕੋਟਲਾ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਸੁੱਧਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਇਹ ਬੀੜ ਇਸ ਟਿਕਾਣੇ ਟਿਕਾਈ ਸੀ । ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖੋ ਅਖ਼ਬਾਰ " ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ " ਤਰੀਕ ੧੮ ਮਈ ੧੯੩੩ ਈ.; ਜਿਲਦ ੩੪ ਨੰਬਰ ੨੫ ਪੰਨਾ ੫ । ਇਹ ਰਵਾਯਤ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਉਤਾਰੇ ਦਸਮੇ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦੇ ਹੋਰ ਕਰਾਏ ਸੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਫੇਰ ਉਤਾਰੇ ਹੋਏ ਤੇ ਛਾਪੇ ਵਿਚ ਇਹੋ ਮੁਸਤਨਿਦ ਬੀੜ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤ ਹੋਈ "

[ਨੋਟ: ਮੁਸਤਨਿਦ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸਨਦ (ਦਲੀਲ) ਵਾਲਾ, ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਵਾਲਾ]

ਸੀਨਾ-ਬ-ਸੀਨਾਂ ਤੁਰੀ ਆ ਰਹੀ ਰਵਾਯਤ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆਂ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਯਕੀਨ ਬੱਝਦਾ ਹੈ ਕਿ:--

(੧) ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਓਵੇਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ । ਉਸੇ ਬੀੜ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਚਾਰ ਉਤਾਰੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਰ ਲਏ ਸਨ ।

(੨) ਜਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪ ਕੇ ਰੂਪ ਵਟਾਉਣ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲਿਖਵਾਈ ਬੀੜ ਨੂੰ, ਨਾਦੇੜ ਵਿਖੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪੀ ਸੀ । " ਸਭ ਸਿੱਖਣ ਕੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ " ਪੰਗਤੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ, ਪੰਥ ਵਿਚ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ । ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਸੇ ਬਾਣੀ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ ਸੀ

ਅਥਵਾ ਉਸੇ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਹੜੀ (ਧਰ ਕੀ ਬਾਣੀ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਕਤ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ। ਜਿਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੱਗੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦਾ ਪਾਵਨ ਸੀਸ ਝੁਕਿਆ ਸੀ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਬਾਣੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਥਾਂ ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਆਪ ਨਾਰਾਇਣ ਕਲਾਧਾਰ, ਪਰਤੱਖ ਹਰਿ, ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਬਿਬੇਕਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀਏ :-

- (ਉ) ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਕਾਰ ਵਧਾ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਸਨ,
 - (ਅ) ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹਮਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਕਿਸੇ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤੁਰੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜ ਵਿਚ ਦੱਖਣ ਵਲ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾਏ ਸਨ। ਜੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰ ਸਮਾ ਵੀ ਆਟਕ ਸਕਦੇ ਸਨ।
 - (ੲ) ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸਮਰਥ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਪੰਗਤੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸਦੀਵੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਮਾਲਕ ਬਨਾਉਣੀ ਦਮੁਨਾਸਬ ਨਾ ਸਮਝੀ।
 - (ਸ) ਖੰਡੇ ਬਾਣੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਛਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪੰਥ ਲਈ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘੋਸ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਬਾਕੀ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਉਹ ਤਿੰਨ ਬਾਣੀਆਂ (ਜਪ ਸਾਹਿਬ, ਸਵਈਏ, ਚੋਪਈ) ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਾ ਸਮਝੀਆਂ?
- ਅਜੇਹੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਫਿਰ ਕੀ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ--**
- (੧) ਕਿ, (ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ) ਪਤਾਸੇ ਪਾਉਣੇ ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਭੱਲ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਇਹ ਤਿੰਨ ਬਾਣੀਆਂ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਭੁੱਲ ਗਏ ਸਨ ?,
 - (੨) ਕਿ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਣੀ ਪਿਉ ਦਾਦੇ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਥਵਾ ਵਢਕੇ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਸਮਝੀ ?
 - (੩) ਕਿ ਜਾਂ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ ?
- (ਹ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਈ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਬਾਣੀ ਨੂੰ " ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ " ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਰੇ ਸਮਿਲਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੋਲ ਵੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਸ਼ਇਦ ਏਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥਕ " ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ " ਖਰੜੇ ਦੇ ੧੧ ਸਫ਼ੇ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਏ " ੪-- ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜੁੜ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ , ਸਿਰਲੇਖ " ਗੁਰਦਵਾਰੇ --ਭਾਗ ਦੇ (ਹ) ਪੈਰੇ ਦੀ ਲਿਖਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ--" ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਵਾਕਰ (ਤੁੱਲ) ਕਿਸੇ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਅਸਥਾਪਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ "। ਭਾਵ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਅਥਵਾ ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ (ਤਖ਼ਤ ਚਦਰ ਛਤਰ ਨਾਲ ਸਸ਼ੋਭਤ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ) ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਮਾਲਕ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਨ।

ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਉਹ ਪਦਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਜੋ ਪਦਵੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ, ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ ਆਦਿ " ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ " ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਉਹ ਗੁਰੂ-ਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਚੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕਿਤੇ ਸੰਕੇਤ ਮਾੜ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਨਾ ਕਰਕੇ, ਅਭੁੱਲ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੁੱਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ (ਰੱਬੀ ਹੁਕਮ ਰੂਪ) ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ ਤੁੱਲ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦੇਣ। ਇਸ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਜ਼ਾਹਰਾ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਭਾਵਣਾ ਤੋਂ ਉਲਟ ਤੁਰਨਾ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਤੁਰਨਾਂ ਵੀ ਉਡੀ ਹੀ ਹੁਕਮ-ਅਦੂਲੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ। ਜਿਸ ਬਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪਾਰ ਬਰਤਕਤਾਂ ਵਾਲਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦਾ ਸੀਸ ਝੁਕਿਆ ਅਤੇ ਜਿਸ " ਹੁਕਮ-ਉ " ਨੂੰ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪੀ, ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਧਰ ਕੀ ਬਾਣੀ " ਜਗਤ ਗੁਰੂ " ਹੈ। ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ, ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਪਦਵੀ ਦੇ ਯੋਗ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਆਪ ਜਾਨਣ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਏਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਹਰ ਪੰਗਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ-ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ।

ਦਾਸ ਦੀ ਤੁੱਛ ਬੁੱਧੀ ਅਨੁਸਾਰ, **ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਣੀ (ਭਾਵੇਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਸੰਕੇ ਦੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਕਿਰਤ ਹੈ,) ਕਿਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ "ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ" ਨਹੀਂ ਹੈ।** ਗੁਰਿਆਈ ਦੇ ਅਧਕਾਰ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਹੀ ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇ ਯੋਗ ਅਧਕਾਰੀ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ

ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੱਕ ਗੁਰਿਆਈ ਉਸੇ ਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁੱਜੀ। ਇਸ ਪੱਕੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਿਲੀ ਗੁਰਿਆਈ (ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ, ਧੀਰ ਮੱਲ, ਰਾਮ ਰਾਏ ਆਦਿ ਕਈਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਅਜੇਹੇ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਾਮਣੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੇ (ਕੁਝ ਅਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਭਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ) ਕਦੇ ਸੀਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਝੁਕਾਇਆ। **ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਅਸਾਂ ਉੱਪਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ** ਕਿ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤੁੱਲ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ (ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਤ) ਕਈ ਥਾਈਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ ਦੇ

ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ (ਅਸਲੀਲ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਛੱਡਕੇ) ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਵੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਲੈਣ ਦੀ ਪੰਥਕ ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਸੀਮਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪਰਚੱਲਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਫੈਲ ਜਾਣਾ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਆਦਿ ਕਈ ਬਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਮਨ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਚੇਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਪਾਠ ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਤਾਂ ਕਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨਿਆਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਫਿਰ ਕੋਈ " ਮਨੁੱਖ " ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਗਏ?

ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਗੁਰਮਤਿ ਪੱਖ--

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਿਜ ਫੁਰਮਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਾਵਨ ਵਜੂਦ ਹੀ, **ਧੁਰ ਦੀ ਬਾਣੀ--ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਆਈ** ॥[੬੨੨], ਅਥਵਾ **ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੁਕਮ--ਹਉ ਆਪਹੁ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣਦਾ ਮੈ ਕਹਿਆ ਸਭੁ ਹੁਕਮਉ ਜੀਉ** ॥ [੭੬੩] ਅਥਵਾ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ ਹੈ-- **ਜੈਸੀ ਮੈ ਆਵੈ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ ... ੧** ॥[੭੨੨] ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥ ਦੇ ਵਾਲੀ ਅਥਵਾ ਪੰਥ ਦੇ ਖਸਮ, ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੀ ਹਨ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਬਣਾ ਬਹਿਣੀ ਕੀ--**ਖਸਮੁ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਲਗੇ ਭੁਬੇ ਸੇ ਵਣਜਾਰਿਆ** ॥ ਵਾਲਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ੩੦੦ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਸਾ ਪਿਛੋਂ ਕੰਢੇ ਨਾਲ ਬੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਰੱਸੇ ਨੂੰ ਖੋਹਲ ਲੈਣਾ ਨਾ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪਾਪ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸ਼ਬਦ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਦੇ ਸਿੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਖੰਡੇ ਬਾਣੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਹੀ ਪਾਹੁਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਿਵਾਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਦੂਜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਖੰਡੇ-ਬਾਣੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੰਥ ਦੀ ਸਰਬ-ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਬਾਣੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਵਿਚ ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਨਿਰਾਦਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ? ਇਹ ਕਾਰਾ ਵੀ ਕਿਤੇ ਉਸੇ ਚਪਲ-ਬੁੱਧੀ ਬਿੱਪ੍ਰ ਦਾ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਰਲਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸੱਫਲ ਰਹਿ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਪੰਥ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵਿੱਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ? ਪੰਥ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਇੱਕ ਇਹ ਕਾਰਨ ਵੀ ਤਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਕੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਬਾਣੀ ਨੂੰ " **ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ** " ਥਾਪ ਬਹਿਣ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੱਪਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੁਕਵੇਂ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਦੈਵੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਕਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜੀ? ਪੰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈਣੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ੩੦੦ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਸਾ ਪਿਛੋਂ ਕੰਢੇ ਨਾਲ ਬੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਰੱਸੇ ਨੂੰ ਖੋਹਲ ਲੈਣਾ ਨਾ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪਾਪ ਹੈ।

- ੪- ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹੁ ਜਬ ਲਗੁ ਜੀਅ ਪਰਾਨ ॥ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਚੁਕਾ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥ ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕੇਰਾ, ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਨ ॥ ੧ ॥ ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀਜੈ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣਨਿ ਤਿਨ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਹਉਮੈ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ ॥ ਸਭਨਾ ਮਹਿ ਏਕੈ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਵਿਰਲਾ ਬੁਝੈ ਕੋਈ ॥ ੨ ॥ ਗੁਰਮਤੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਤੁ ਵਾਖਾਨੈ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਵਿਚਿ ਮਨ ਹੀ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਵਿਟਹੁ ਜਿਤੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਨੈ ॥ ੩ ॥[੧੩੩੪]-੫

Book 6:

ਪੰਜ ਕਕਾਰੀ ਬਾਹਰੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਅੰਦਰਲੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀ ਹੈ?

ਮਾਤਾ ਦੀ ਗੋਦ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਡੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਰਿਵਾਜ ਅਜੇਹਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ, ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜੀਵ ਅਜੇਹਾ ਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਜਿਹੜਾ ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਬੜੀ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਠੀਕ ਉਤਰ ਨਾ ਦੇ ਸਕਦਾ :- (੧) ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। (੨) ਗੁਰਸਿੱਖ, ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਵ, (ਬਿਨਾ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਜਾਤ ਗੋਤ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ) ਸਰਬੱਤ ਨੂੰ (ਏਕ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ-) ਮਾਂ-ਪਿਉ ਜਾਇਆ ਆਪਣਾ ਵੀਰ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰਦਾ ਹੈ। (੩) ਦੂਜੇ ਦਾ ਦੁਖ ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਰਬੰਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ (੪) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਜੋਤਿ ਹੋਣ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਚ " ਮੰਦਾ ਕਿਸ ਨੇ ਆਖੀਐ ਜਾਂ ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬ ਏਕੁ ॥ " ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਹਰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। (੫) ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਵਿਚ ਰਖਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁਰਲੱਭ ਮਨੁੱਖ ਦੇਹ ਨੂੰ ਜਪਾਂ ਤਪਾਂ ਨਾਲ ਗਾਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਜੇਹਾ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਰੋਗ ਉਠਦਾ ਹੋਵੇ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਕਦੇ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਨੂੰ ਸਦਾ ਪੜਤਾਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। (੬) ਪਰਾਇਆ ਹੱਕ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਮਝਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਗਰੀਬ ਲੋੜਵੰਦਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਖਰਚਦਾ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਮਝਦਾ ਹੋਇਆ ਸਦਾ ਵੰਡ ਛਕਦਾ ਹੈ। (੭) ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ਜਾਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ (੮) ਪਰਾਏ ਧਨ ਪਰਾਏ ਤਨ ਵੱਲ ਮੰਦੀ ਭਾਵਣਾ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਸਿੱਖ ਲਈ ਮੌਤ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। (੯) ਸਿੱਖ ਮਿਠਬੋਲਾ ਅਤੇ ਬਚਨਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (੧੦) ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਆਪ ਨਿਰਭੈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਭੈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। (੧੦) ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਖਿਮਾ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲਾ ਭਾਵਣਾ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ।

ਅਜੇਹੇ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਦੀ ਦੂੰਡ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਬਣਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਨ ਭਾਗ ਸਮਝਦਾ। ਅਜੇਹੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਮੂੰਹੋਂ ਅਵੱਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਬਚਨ ਨਿਕਲਿਆ ਕਰਨੇ ਸਨ--

੨੪- **ਧਨੁ ਜਨਨੀ ਜਿਨਿ ਜਾਇਆ ਧੰਨੁ ਪਿਤਾ ਪਰਧਾਨੁ ॥ ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਵਿਚਹੁ ਗਇਆ ਗੁਮਾਨੁ ॥**
ਦਰਿ ਸੇਵਨਿ ਸੰਤ ਜਨ ਖੜੇ, ਪਾਇਨਿ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ੧ ॥ ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਮੁਖਿ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਸੇਇ ॥
ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਉ ॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ਆਪੇ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ਰੰਗੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ॥ ਅਚੈ
ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਨ ਵਿਛੁੜਿ ਜਾਇ ॥੨॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ
ਜਾਇ ॥ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨੇ ਮੇਲਿਅਨੁ ਸਤਗੁਰ ਪੰਨੈ ਪਾਇ ॥ ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਰਾਇਸੀ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥
੩ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਹਉਮੈ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਿਰਦੈ ਰਵਿ ਰਹੈ ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ
ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਅਪਾਰ ॥ ੪ ॥ [੩੨]-੧੬-੪੯

ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਫੁੱਲਦੀ ਫੈਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ--

ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਬਣਨਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣਾ? ਪੰਦਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ੧੮੫੦ ਤੱਕ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਿੱਖ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਪਛਾਣ, ਸੁੱਚੇ ਕੇਸ ਸਨ। ਪੰਥ ਵਿਚ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਲਫਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਵੀਂ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਵੀ ਲਿਆ ਟਿਕਾਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਦੀ ਕਥਾ ਲਿਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਵਿਗਾੜੀ ਗਈ ਸੀ, ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ ਨਿਆਰਾ ਰੂਪ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਮੁੜ ਉਸੇ (ਕੇਸ ਮੁਨਾ ਕੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਟੱਲ ਖੜਕਾਉਣ ਵਾਲੀ) ਥਾਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋ ਪਿਆ ਸੀ।

ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਜੇਹਾ ਧੁਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿਰ ਮੁਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਥਵਾ ਤਮਾਕੂ ਆਦਿ ਪੀ ਲੈਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਮਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੁੱਭ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਵਰਨਣ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣੀ ਅਰੰਭ ਕਰਨੀ ਸੀ ਖੰਡੇਪਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸੱਜ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ; ਉਸ ਮਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਇਉਂ ਮੋੜਾ ਖਾ ਗਏ-- " **ਹਾਲੀ ਮੌਜ ਮੇਲਾ ਕਰ ਲਵੇ ਆਪੇ ਸਾਡਾ ਕਾਕਾ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ**" ਕਿਤੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਬਣਨ ਦਾ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਨਾ ਬਣਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰ-ਗੀਮਾਂ ਦਾ ਟੋਲਾ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਨਾ ਅਥਵਾ ਸਕਦਾ। ਮੌਨੇ ਨੂੰ ਭਰਾ ਵੀਰ ਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। **ਖੰਡੇ-ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਅਗਿਆਨੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਤਿਤ ਪੁਣਾ**

ਫੈਲਾਇਆ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਜਾ ਲੈਣ ਦੇ ਭਰਮ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ।

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਨਮੋਲ ਬਚਨ ਦੀ ਮੁਹੱਤਤਾ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਾ ਰਹੀ--

੨੫-

ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਮੁੰਡਿਆ ਨਹੀਂ, ਕੇਸ ਮੁੰਡਾਏ ਕਾਂਇ ॥

ਜੇ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋ ਮਨ ਕੀਆ ਮੁੰਡਾ ਮੁੰਡੁ ਅਜਾਂਇ ॥ ੧੦੧ ॥ [੧੩੬੯]

ਕੀ, ਇਸ ਪਾਵਨ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ, ਕੇਵਲ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦਾ ਕੀ ਗੁਣ ਜੇ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਆਚਰਨ ਨਹੀਂ ਢਾਲਿਆ ? ਜੇ ਮਨ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ, ਜੇ ਕਰਨਾ ਸਭ ਕੁਝ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵਰਜਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਕਕਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਣੇ ਨਾਲ ਸਿੰਗਾਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ:--

੨੬-

ਕਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਰੁ, ਅਵਰੁ ਕਿਛੁ ਕੀਜੈ ਸਭੁ ਬਾਦਿ ਸੀਗਾਰੁ ਫੋਕਟ ਫੋਕਟਈਆ ॥

ਕੀਓ ਸੀਗਾਰੁ ਮਿਲਣ ਕੇ ਤਾਈ ਪ੍ਰਭੁ ਲੀਓ ਸੁਹਾਗਨਿ ਥੁਕ ਮੁਖਿ ਪਈਆ ॥ ੭ ॥ [੮੩੬]

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਉਸ ਸਿੱਖ ਲਈ ਜਿਸ ਨੇ ਛੱਟਮ-ਪੀਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇ ਮੁਗਲ-ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਉਬਲਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਆਲੂ ਵਾਂਗ ਉਬਲਿਆ ਜਾਣਾ ਅਥਵਾ ਆਰੇ ਹੋਣ ਬੈਠ ਕੇ ਦੋ ਫਾੜ ਚੀਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਝੱਲ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਜਿਸ ਸਿੱਖ ਨੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਅਚਨਚੇਤ ਗਲ ਆ ਪਏ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਜੁੱਧ ਨੂੰ ਭੰਗਣੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਜਿਤਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਿੱਖ ਨੇ ਨਦੌਣ ਆਦਿ ਵਾਰਗੇ ਕਈ ਜੰਗ ਜਿੱਤੇ ਸਨ, ਉਸ ਪੂਰਨ ਸੰਤ ਸੂਰਮੇ ਸਿੱਖ-ਪੰਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆਂ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਮੂਰਤਿ ਸੂਰਤ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਬਾਨੁੰ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ, ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਰਚਿਆ ਸੀ।

ਦਸਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੌਤ ਦੀ ਬੜੀ ਭਿਆਨਕ ਲਕੀਰ ਖਿਚੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਣ ਦਾ ਅਰਥ, ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿਆਗੀ ਮਰਜੀਵੜਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਸੀ। ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬੜਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਅਤੇ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। " ਮੈਂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰੀ ਸਮਝਾਂਗਾ। ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ, ਸਚਾਈ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ, ਜੇ ਖ਼ਤਰਾ ਆ ਬਣੇ ਤਾਂ ਨਿਤਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕੱਟ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਧੰਨ ਭਾਗ ਸਮਝਾਂਗਾ। ਅੱਜ ਇਹ ਉਚੇਚਾ ਪ੍ਰਣ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਗੁਰਸਿੱਖ ਕੋਲੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਥ ਦਾ ਆਗੂ ਅਥਵਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸੁਆਰਥੀ ਲਾਭ ਦੇ ਤਿਆਗ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਪ੍ਰਣ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਦਵੀ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਆਗੂ ਜਥੇਦਾਰ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਆਰੇ ਸੰਤ-ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੱਚ ਦੇ ਸੱਚੇ ਵਿਚ ਢਲਿਆ ਹੋਇਆ ਬਣ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਪੰਥ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੇਗੀ। **ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਬਨਾਉਣ ਦਾ**

ਸਾਧਨ ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਵਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਗੁਰੂਵਾਲਾ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸੌਪਣ ਲਈ ਅਥਵਾ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਸਦੀਵੀ ਪਰਫੁੱਲਤ ਰਹਿਣ ਜੋਗ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਪਾਵਨ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਪੰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬੜੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:---

੨੭-

ਰਾਮੋ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਤੋ ਸਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਿਆ ਰਾਮ ॥ ਸੇਵਕੋ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਗਾ, ਜਿਨਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਚੜਾਇਆ ਰਾਮ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿਆ ਬਹੁਤੁ ਮਨਿ ਸਰਧਿਆ ਗੁਰ ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਮਿਲਾਏ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥੁ ਜੀਆ ਕਾ ਦਾਤਾ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਏ ॥ ਗੁਰੂ ਸਿਖੁ, ਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਏਕੋ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਚਲਾਏ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮੰਤੁ ਹਿਰਦੈ ਦੇਵੈ ਨਾਨਕ ਮਿਲਣੁ ਸੁਭਾਏ ॥ ੮ ॥ [੪੪]-੨-੯

Maas Maas Kar Moorakh Jhrghe

ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਘਾਤ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਾਧ-ਮਰਯਾਦਾ ?

ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਉਣ ਲਈ ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਖੰਡਨਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਘੜ ਲੈਣੀਆਂ, ਕੀ ਸਿਖ ਦੇ ਆਚਰਨ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਕੇ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਬਿੱਪ੍ਰਨ ਕੀ ਰੀਤ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਉਪਾਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ ? ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਰੰਭ ਕਰਦੇ ਹਾਂ :---

(A) ਪੁਸਤਕ ਦੇ ੪੯ ਸਫ਼ੇ ਤੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧੜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੀਸ ਜੁਦਾ ਕਰਕੇ, ਤੰਬੂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਭੇਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ । ੫੨ ਸਫ਼ੇ ਤੇ--**ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰਾ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੇ** । ਲਿਖ ਕੇ ਫਿਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ--ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਇਨਾ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਛਿੜਕ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਕੀਤਾ ।

(B) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਂਦਿਆਂ ਚਿੜੀ ਤੇ ਚਿੜਾ ਆਏ, ਉਸ ਵਕਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਰਤਨ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾ ਦਿੱਤਾ । ਉਹ ਪੀ ਕੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜ ਕੇ ਸਮਾਂਪਤ ਹੋ ਗਏ ॥ (ਸਫ਼ਾ ੫੩)

(C) ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁਖਦਾਈ ਸਫ਼ਾ ੧੦੧ ਹੈ । ਇਸ ਸਫ਼ੇ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ--**ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ**--ਸਿਰ ਲੇਖ ਹੈ । ਉਸ ਚੰਗੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਸਖਤ ਹਾਨੀ ਕਾਰਕ ਲਿਖਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈ:--

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਹਿ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਪਰ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ--

" ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਖਸ਼ ਦਿੰਦੇ

ਹੈ । **ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਜਿਸ ਦੇ ਮਖ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੈ ਗਿਆ ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਗਲਤੀ**

ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਤਕ ਅਸੀਂ ਨਰਕਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦਿਆਂਗੇ । ਵਾਰ ਵਾਰ

ਸਿੱਖ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮ ਦਿਆਂ ਗੇ । ਕਦੇ ਤਾਂ ਰਹਿਤ ਰੱਖ ਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਕਰਕੇ (ਪੰਜਾਂ

ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ?) ਰਹਿਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਮੌਤ ਅਵਤਾਰਾਂ,

ਪੈਗੰਬਰਾਂ, ਜੋਗੀਆਂ ਤੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਰਾਵਣ ਤੇ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਵਰਗੇ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਜਿਵੇਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਵਹਿਮੀ ਫਕੀਰ ਕਬਰ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੀ ਪਿਆ ਸੀ । ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਕੱਢ ਕੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਨਾਮ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਰਖਿਆ ਤੇ ਪੁਛਿਆ । ਕਹਿੰਦਾ ਜੀ ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੌਤ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ

ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਚਿੜੀਆਂ ਨੇ ਬਾਜ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ । - - -

ਹੇ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ, ਭਿੰਡਰਾਂ ਗੱਦੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੀਓ ! ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧ-ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਦੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸਿਟਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ੀਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਜੀ---

(A) ਕਰੀਬ ੨੦੦ ਸਾਲ ਤੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਏਡਾ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਵੀ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਨਿਸਚਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸੀਸ ਧੜ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ । ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਵਰਤਾਰਾ ਸਖਤ ਗੁਪਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਭਿਣਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ ਕਿ ਅੰਦਰ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ ? ਏਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲਿਖਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰਚਾਰਕ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ । ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੱਖ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਹੜੇ ਵਿਸਮਾਦੀ ਰੰਗ ਦਾ ਕੌਤਕ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਜਿਸ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਵੀ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਗੱਲ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਨੁਮਾਣ ਹੈ, ਅਟਕਲ-ਪੱਚੂ ਹੈ । ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਝੂਠ ਗੀਢਿਆ ਹੈ । ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਮਝਾ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰ ਦਿਉ ਕਿ---

(੧) ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ) ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਿਸ ਝੀਤ ਥਾਣੀ ਵੇਖ ਲਿਆ ਸੀ ?

(੨) ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਪਦਵੀ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਲਗੀ ਧਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਸ (ਗੁਰੂ) ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੇਟਾ ਕਿਸ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਕੀਤੇ ਸਨ ?

(੩) ਜੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ) ਪੂਜਾ-ਭੇਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪਣ ਵਾਲਾ ਐਵੇਂ ਡਰਾਮਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

(੪) ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਹਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ਕਿ, **ਕੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਹਿਲਾਂ--ਕਾਲੀ ਕਲਕੱਤੇ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ-- ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਬੂਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ?**

(੫) ਪੂਰਨ ਸੱਚ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿਖੀ-ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ, (ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਮਿਥਿਹਾਸ

ਵਰਗੇ) ਘਟੀਆ ਕੁਫਰ ਦੀ ਮੈਲ, ਕਿਸ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ?

(੬) ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਕਰਦੇ ਦਰਸਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਜਲ ਨਾਮ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਕਰਨਾ, ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ ?

(੭) ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ (ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ), ਦੇ ਇਸ ਫੁਰਮਾਨ ਬਾਰੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸਾਧ-ਬਚਨ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ? :-

ਜੋ ਜਨ ਮਰਿ ਜੀਵੇ ਤਿਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੇ ਮਨਿ ਲਾਗਾ ਗੁਰਮਤਿ ਭਾਉ ਜੀਉ ॥ -੧ ॥ [੪੪੭]-ਛੰਡ-੬-੧੩
ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਰ ਕੇ ਜੀਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ? ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਮੌਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮਰਨੀ ਮਰਨ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਭਾਉ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ?

ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ, ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਸੋਇ ॥

ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਤਾ ਫਿਰਿ ਮਰਣੁ ਨਾ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ [੫੫੪]-ਵਾ-੧੬

ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਗੁਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਅਜੇਹੀ ਮੌਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਮਰਨ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦੀ ?

ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਉਹ ਦਸਵੇਂ ਸਰੂਪ ਸਨ, ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਮਹਾਂਵਾਕ ਵੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਹੈ--

ਹਰਿ ਆਪੇ ਮਰੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਛੋਡੈ ਮਨ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ਪੜਿ ਰਹੀਐ ॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੋਈ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲਿ ਨ ਸਕੈ ਮਨ ਹੋਇ ਨਿਚਿੰਤ ਨਿਸਲੁ ਹੋਇ ਰਹੀਐ ॥--੨੧ ॥ (੫੯੪)

(੯) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਖੇੜ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਮੌਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਮਰਨ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਸ ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਤੇ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਉਪਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ (ੳ) ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁਰਦਾ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਛੱਟੇ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਲਹੂ ਪੀਣੇ ਬਘਿਆੜਾਂ ਦੀਆਂ ਘੰਡੀਆਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਮਰੋੜਨ ਜੋਗੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ (ਅ) ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਚਿੜੀ ਚਿੜੇ ਦੇ ਮਰ ਮਿਟਣ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਅਥਵਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(੧੦) ਹੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜੀਓ ! ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾਂ ਕੀ ਨਿਰੀ ਮੂਰਖਤਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਣੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਇਆ ਜਾਲ ਵਾਲੇ ਝੂਠ-ਸੱਚ ਦੇ ਫ਼ਰੇਬ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ? ਦਾਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਕੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਇਆ ਜਾਲ ਵਿਚੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਿਆਰੀ ਨੁਹਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਰੂਰ ਕਰ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਫੁਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲਿਖ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰ ਦੇਣੀ ਜੀ।

(ਬ) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀ ਕੇ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਲੜ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਫਰ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਦੀ ਕਲਪਣਾ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਧਰੋਹ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਾਤ ਹੈ। ਹੇ ਸੰਤ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੀਓ ! ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਪਰ ਤੁਸਾਂ ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸੱਚ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਣਾ। ਪਰ ਜਿਨੀਆਂ ਕਰਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਫਲ ਤੁਸਾਂ ਗਰੁਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਿਨਾਂ ਕੁਝ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਨੱਥਿਆ ਹੈ ਕੀ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਸੱਚ ਕਰਕੇ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ? ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਕਹੋ ਕਿ, ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜੀ ਹੇਠਾਂ ਵੀ ਸੋਟਾ ਫੇਰਿਆ ਜੇ ?

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠ ਦੀ ਮਹਿਫਲ ਸਦਾ ਗਰਮ ਹੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ ? ਦਾਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਅਟੱਲ ਰਾਜਰਾ ਹਜ਼ੂਰ ਗਿਆਰਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਪੰਥ ਨੇ ਪਖੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕਿ, ਜੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਅੱਡ ਪਈਆਂ ਲੋਥਾਂ ਵਿਚ ਸੁਆਸ ਚਲੂ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਛਕਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਜੇ ਚਿੜੀਆਂ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭਰ ਕੇ ਵਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਜੇ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀ ਕੇ ਲੜ ਮਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਜੇਹੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਜਾਈਏ ? ਚੁਕੇ ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਤੇ ਹੋ ਜਾਉ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ। ਅਸੀਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅਸਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਂ ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਹਿਤ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਗਏ ਹਾਂ। ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਜੀ ! ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਉਤਰ ਦਿਉਗੇ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਰੋਲ ਝੂਠ ਦੇ ਕਾਰਨ ਧੱਕੇ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ?

ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਕਲਪਣਾਂ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਵਡਿਆਈਆਂ ਵਾਲੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਉਲਟ ਭਰਮ ਪਾਉਣੇ, ਕੀ ਠੱਗਾਂ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੀ ? ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਪੀ ਕੇ ਅੱਜ ਤਾਂਈ ਨਾਂ ਕੋਈ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਲੜ ਕੇ ਮਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਕਦੇ ਮਰ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਝੂਠ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਰ ਕੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ

ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੇਖੇ ਸਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਰ ਕੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ ? ਫਰਕ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰ ਆਇਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦਾ ਜਲਾਲ ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ । ਅੰਦਰ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ? ਇਹ ਜਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਜਾਣਨ, ਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਜਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਸਦਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਾਣੇ । ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਿਆਸ ਹੀ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ । ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਠੱਗੀ ਦੇ ਜਾਲ ਖਿਲਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਹੋ ਸੰਤੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖੋ ਜੀਓ ! ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਇਸ ਪੱਕੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਖੋਰ੍ਹੋ ਖੋਰ੍ਹੋ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸੰਤ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਰਮਾਤੀ ਕੂੜ ਕਬਾੜਾ, ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ? ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਝੂਠ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਪਾਹੁਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲਿਖੇ ਇਸ ਸੱਚ ਕੁਝ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸੱਚ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ? ਕੀ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਮੌਤ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਜਿਹੜੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ? ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਾਧ-ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ, (ਕਰਮਾਤੀ-ਕੁਫ਼ਰ, ਜੋ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ ਹੈ), ਗੁਰਮਤਿ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਲਿਖ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬਿੱਪ੍ਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

੧੭= ਝੂਠੇ ਝਾਂਸੇ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਦੁਖਦਾਈ ਪੱਖ--

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਕਰਾ ਦੇਣਾ ਕਿ:-

(੧) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਘੁਟ ਅੰਦਰ ਲੰਘਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ।

(੨) ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੰਦ ਕਰਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੁਕਤ ਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਰਕਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦੇਣਾ । ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤਾਈਂ ਮੁੜ ਮੁੜ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮ ਧਾਰੀ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰ ਵਿਚਾਰੀ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਦੇ ਦੁਆਰੇ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ ।

ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਗਲ ਘੁਟ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਜੇਹਾ ਝੂਠ, ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਹੀ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਿਆ ਦਰਸਾ ਦੇਣਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਾਮ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਦਾਗ਼ ਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਨੀਚਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ, ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਅਜੇਹਾ ਅਨਰਥ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ? ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੋ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਜੇਹੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਵਿਚਲੇ ਸੁਹਿਰਦ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲਿਖਣਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ---

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੱਕਾ ਫ਼ਤਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਹੋ ਜਾਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਦੇ ਕਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੀਤੇ ਜਨਮ-ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਵਡਾ ਮੰਦ-ਕਰਮੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਤਮਕ ਮੌਤੇ ਮਰ ਕੇ ਗੰਦਗੀ ਦਾ ਕੀੜਾ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਸਾਂਝੀ ਸਗਲ ਜਹਾਨੇ, ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਸੱਚ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਉਚਰਨ ਵਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਫ਼ੁਰਮਾਨ ਹੈ :---

ਪਾਪ ਕਰਹਿ ਪੰਚਾਂ ਕੇ ਬਸਿ ਰੇ ॥ ਤੀਰਥਿ ਨਾਇ ਕਹਹਿ ਸਭਿ ਉਤਰੇ ॥

ਬਹੁਰਿ ਕਮਾਵਹਿ ਹੋਇ ਨਿਸੰਕ ॥ ਜਮਪੁਰਿ ਬਾਂਧਿ ਖਰੇ ਕਾਲੰਕ ॥ ੨ ॥ [੧੩੪੮]--੨

ਅਰਥ:--(ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ, ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਲੋਭ, ਮੋਹ ਹੰਕਾਰ) ਪੰਜਾਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਤੀਰਥ ਉੱਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ (ਭਾਵ, ਅਜੇਹੇ ਕਥਿਤ ਪਾਪਾ ਨਾਸਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ) ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਲਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਫਿਰ ਉਹ ਝਾਕਾ ਲਾ ਕੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਪਾਪ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜੇਹੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਜਮਰਾਜ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਭਾਵ, ਆਤਮਕ ਮੌਤੇ ਮਰ ਕੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੜਦੇ ਨਰਕੀ ਕੀੜੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ।

ਸੰਤ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜੀਓ ! ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮਰਨ ਉਪ੍ਰੰਤ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਉਸੇ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਿਲ ਜਾਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇਣਾ ਮਨ-ਮੱਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦਾਤਾ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਣੀ ਬੈਠਾ ਹੈ । ਸੰਤ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜੀਓ ! ਇਹ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿਉ ਕਿ, ਮਰਨ ਉਪ੍ਰੰਤ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਜਿਸ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਉਸ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ ? ਕਿਉਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਬੇਅਸੂਲੇ ਸਿੱਖ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ? ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜਾ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਰਨ ਉਪ੍ਰੰਤ ਮਿਲਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਭਰਮ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਫ਼ੁਰਮਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:--**ਮੂਏ ਹੁਏ ਜਉ ਮੁਕਤਿ ਦੇਹੁਗੇ, ਮੁਕਤਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇਲਾ ॥ [੧੨੯੨]-੨** । ਕੀ ਸੰਤ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ? ਜੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੂੰ ਉਹੀ ਮੁਕਤੀ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੱਗੇ ਵਡਿਆਈ ਭਰਿਆ ਸੁਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ--**ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਗਰੀਬੀ ਬਸਾਵੈ ॥ ਨਾਨਕ ਈਹਾ ਮੁਕਤਿ ਆਗੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥ ੧ ॥ (੨੭੮)-੧੨** ਅਤੇ ਫਿਰ--**ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਾ ॥ (੧੧੫੬)-੧-੪** । ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਆ ਵਸਿਆ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਹੋ ਗਿਆ ।

ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਮੌਤੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ । ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਹੀ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਏ, ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਹੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆਦਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਕੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਲਿਖ ਸਕਣ ਦੀ ਖੋਚਲ ਕਰ ਦਿਉਗੇ ਕਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕੀ ਹੈ ? ਪਰ ਦਾਸ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਏਡਾ ਕੁਫ਼ਰ ਲਿਖਦੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ।

ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਛਕਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਦ ਸੰਤ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਏਡਾ ਵਡਾ ਝੂਠ ਲਿਖ

ਦਿੱਤਾ ਕਿ, " ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਕੁਰਹਿਤੀਏ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਾਂਹ ਵੀ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤਾਂਈਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਅਤੇ ਆਖਰ ਆਪਣੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ "-- ਇਸ ਲਾਰੇ ਤੋਂ ਹੋਏ ਕੌਮੀ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਫੇਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਕਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਈਏ ।

ਦਾਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਣ ਦਾ ਅਜੇਹਾ ਝਾਂਸਾ ਲਿਖ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਕਣਾਂ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਅੰਤ ਮਹਾਂਵਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਮਹਾਂ ਵਾਕ, (ਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਦਾ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਲੈਣ ਲਈ) ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਜਾਣੇ ਬੜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ:---

(ੳ) ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਸੰਸਾਰਿ ਜਿ ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਗਈ ਬਲਾਇ ਮਿਟੇ ਅੰਦੇਸਿਆ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਜਗਤੁ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਇ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਿਹਾਲੁ ਪਾਪਾ ਮੈਲੁ ਧੋਇ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ਓਥੈ ਜਾਪੀਐ ॥ ਮਨ ਕਉ ਹੋਇ ਸੰਤੋਖੁ ਭੁਖਾ ਧ੍ਰਾਪੀਐ ॥ ਜਿਸੁ ਘਟਿ ਵਸਿਆ ਨਾਉ ਤਿਸੁ ਬੰਧਨ ਕਾਟੀਐ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਾਟੀਐ ॥ ੫ ॥ [੫੧੯]

ਇਹ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਜੁਗਤ ਢਾਲ ਲੈਣ ਨਾਲ--

(ਅ) ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਭੋਟਿਐ ਪੂਰੀ ਹੋਵੈ ਜੁਗਤਿ ॥

ਹਸੰਦਿਆ ਖੇਲੰਦਿਆ ਪੈਨੰਦਿਆ ਖਾਵੰਦਿਆਂ ਵਿਚੇ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ ॥੨॥ [੫੨੨]

ਸੰਤ ਜੀਓ ! ਕਿਤੇ ਉਸ ਮੁਕਤਿ ਦਾ ਵੀ ਗਿਆਨ ਕਰਾ ਦਿਉ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ---

(ੲ) ਸੋਇ ਮੁਕਤਿ ਜਿ ਮਨੁ ਜਿਣਹਿ ਫਿਰ ਧਾਤੁ ਨ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥

ਦਸਵੈਂ ਦੁਆਰਿ ਰਹਤ ਕਰੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥ ੩ ॥ [੪੯੦]-੩-੫

ਕਿਤੇ ਇਹ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਵੀ ਕਰ ਵਿਖਾਉ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਸੀਂ ਡੇਰੇਦਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਝਾਂਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੱਚਾ ਸਿਖ ਬੋਲੋੜੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ---

(ੳ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰਿਅ ਬਚਨ ਤੁਹਾਰੇ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਮਨਮੋਹਨ ਪਿਆਰੇ ਸਭ ਹੂ ਮਧਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਰਾਜੁ ਨ ਚਾਹਉ ਮੁਕਤਿ ਨ ਚਾਹਉ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਕਮਲਾਰੇ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ ਸਿਧ ਮੁਨਿ ਇੰਦ੍ਰ ਮੋਹਿ ਠਾਕੁਰ ਹੀ ਦਰਸਾਰੇ ॥ ੧ ॥ [੫੩੪]-੩-੨੯

ਕਦੇ ਇਸ ਮਹਾਂ ਵਾਕ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰ ਦੇਣੀ ਜੀ :-----

(ੴ) ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਤਾ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥

ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ, ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ, ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥ ੩ ॥ [੧੧੬]-੧੧-੧੨

ਸੱਚ-ਖੰਡ ਨਿਵਾਸੀ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਵਿਦਿਆ ਮਾਰਤੰਡ ਜੀ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨਿਆਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਮਰਨ ਉਪ੍ਰੰਤ ਮਿਲ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਕਥਿਤ ਮੁਕਤੀ, ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਲੁੱਟ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ । ਵਿਚਾਰ ਗੋਚਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਜੀ, ਉਸ ਬਿੱਪ੍ਰੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਿਲ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਝਾ ਝਾਂਸਾ, ਖੰਡੇ-ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਨਥੀ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ? ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਰੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਨਾਲ, ਕੀਤੇ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ । ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲੀ ਮੁਕਤੀ ਉਸ ਨਿਰੰਜਨ ਦਾ ਭੇਤ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ:-----

ਕੀਏ ਉਪਾਵ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਕਾਰਨਿ ਦਹਦਿਸਿ ਕਉ ਉਠਿ ਧਾਇਆ ॥

ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਬਸੈ ਨਿਰੰਜਨ ਤਾ ਕੇ ਮਰਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥ ੨ ॥ [੭੦੩]-੨

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਾਧਨਾਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਂਵਾਕ ਦੀ ਉਲੰਕਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਾਪ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਭੈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮਰਨ ਉਪ੍ਰੰਤ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਕਥਿਤ ਮੁਕਤੀ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਝਾਂਸੇ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਗਏ ?

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤੇ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ---**ਕੀਤਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀਐ, ਕਰੇ ਸੋਇ ਸਾਲਾਹਿ ॥** (੧੨੩੯) ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਤ ਇਕ ਅਜੇਹਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਉਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ ਨਿਸਫਲ ਹੈ । ਸਦੀਵੀ ਸੱਚ ਵਾਲੀ, ਅਟੱਲ ਪਦਵੀ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਹੈ । ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਅਟੱਲ ਪਦਵੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣੀਦਾ ਹੈ---**ਕੀਤਾ ਕਿਆ ਸਲਾਹੀਐ ਜਿਸੁ ਜਾਏ ਬਿਲਮ ਨ ਹੋਈ ॥ ਨਿਹਚਲੁ ਸਚਾ ਏਕੁ ਹੈ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝੈ, ਸੁ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਈ ॥** (੧੦੮੮) । ਜਲ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਕਾਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜਲ ਵਿਚਾਰਾ ਵੀ ਉਸ ਕਾਦਰ (ਪ੍ਰਭੂ) ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਹੀ ਹੈ । ਮੰਤ੍ਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਲ ਵੀ ਸਦਾ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਘੜੀ ਪਲ ਦਾ ਕੋਈ ਡਰਾਮਾ ਕਰਕੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਵਧ ਅਥਵਾ ਝੂਠੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣਦੀ ਹੈ । ਏਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਕੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਵਾਧੂ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਸਿਫਤ ਕਰਨ ਦੇ ਥਾਂ, ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਖਾਂ ਨੂੰ ਸਚਾਈ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾਂ ਫੱਬਦਾ ਹੈ। ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੀ ਮੁੱਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ? ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸਮੇਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਕਰੜੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਸਖ਼ਤ ਔਕੜ ਵਿਚ ਸਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੇਦਾਵਾ ਲਿਖ ਕੇ ਸਾਥ ਛੱਡ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੀ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਸੀ ? ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਦਾਵੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਮੱਥੇ ਨਾ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਬੇਦਾਵੀਏ ਬੀਬੀ ਭਾਗੋ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਕਾਲਖ ਨੂੰ ਧੋਣ ਖਾਤਰ ਮੁੜ ਮੁਕਤਸਰ ਜਾ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਨ। ਭਾਈ ਡੱਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਹਥੋਂ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤਿਆਂ ਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਖਿਸਕਦਾ ਬਣਿਆਂ ਸੀ। ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਾਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਏਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਅੱਜ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮਰਮੁੱਖ ਲੋੜ, ਗੁਰਬਾਣੀ-ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਹੈ।

ਬੇ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਦਾ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋ ਜੀਓ ! ਕੀ ਇਹ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹੋ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰ ਔਕੜ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾਵਾਂ, ਗ਼ਨੀ ਖਾਂ ਤੇ ਨਬੀ ਖਾਂ ਨੇ, ਕੀ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ? ਉਹ ਸਮਾਂ ਬੜਾ ਨਾਜ਼ਕ, ਅਤੀਅੰਤ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਖੂਨ ਦੀ ਪਿਆਸੀ ਫੌਜ ਦਾ ਘੇਰਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਿਣਕ ਪੈ ਜਾਣ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹੜਾ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਛਾਣਿਆ।

ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤਾਂਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਸਦਾ ਹੀ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀ ਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦਾਹੜੀਆਂ ਕਤਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਕਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਧਾਰਨੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਮਸਾਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਅੱਧ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰਮਵੀਰ ਚੱਕਰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਫੌਜੀ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ? ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ੧੬੯੯ ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਤੱਕ ਬੇਅੰਤ ਜੰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਜਿੱਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਚੀਰੇ ਗਏ, ਉਬਲਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬੈਠ ਗਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਅਜੇਹਾ ਕੱਚਾ ਪਿੱਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਾਵਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਜ਼ਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰ ਦੇਣੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਬੱਚੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਕੁਦਰੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਮਰਨ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸੱਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹਨ ? ਇਸ ਭੇਤ ਤੋਂ ਆਪ ਜਾਣੂੰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂੰ ਕਰਾਉਣਾ ਹੀ ਪੰਥ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸੇਵਾ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

ਖਿਆ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਨਾ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਕਿ ਦਾਸ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਪਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਦਾਸ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾਂ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਦਾਸ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੰਥ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਹਿਤ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀ ਉਸ ਦਿਨ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ ਝੂਠ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਵਡੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਿਚੋਂ ਚੁੰਝ ਭਰ ਕੇ ਪੀ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਚਿੜੀ ਅਤੇ ਚਿੜੇ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਹੀ ਲੜ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਚਾਰ ਦਾ ਸਦਕਾ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਬ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਗੁਰਮਤਿ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਭਰੋਸੇ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ ਪੰਥ ਦੇ ਨੌਨਿਹਾਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਥਿਤ ਪੰਥਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਆਪੋ ਵਿਚ ਲੜ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਸੇ ਚਿੜੀ ਚੜੇ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤਾ ਲਹੂ ਘਰਦਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਡੋਹਲਿਆ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਨੂੰ ਰਹਿਮਤ ਦਾ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਕੀ ਉਸੇ ਹੀ ਸਿੰਘ-ਸਰੂਪ ਨੌਨਿਹਾਲ ਨੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਚਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਨਿਰਦਈ ਕਸਾਈਆਂ ਵਾਂਗ ਨਿਹੱਥਿਆਂ ਅਤੇ ਬੇ-ਕਸੂਰਾ ਦਾ ਸਰਬ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ? ਤੁਹਾਡੀ ਲਿਖੀ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ੧੯੮੪ ਦੇ ਘੱਲੂ ਘਾਰੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਸਿੰਘ-ਬਚਿਆਂ ਨੇ ਕਈ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕੇਸ ਕਟਾਏ ਅਤੇ ਮੁੜ ਰੱਖੇ। ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਬਣਾਈ ਮਰਯਾਦਾ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਘੁੱਟ ਪੀ ਚੁੱਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇਹੇ ਪਤਿਤ ਸਿੱਖ ਬੱਚੇ ਵੀ ਬੇਅੰਤ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਦੋਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੱਜ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਛੱਡੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਛਕਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਹੜਾ ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਅਗਲਿਆਂ ਜਨਮਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰੱਖ ਕੇ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਨੇ ਜਿਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੀਨਾਂ ਦੁਖੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਈ, ਮਿਠ ਬੋਲੜਾ ਅਤੇ ਖਿਆਂ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਾ

ਤਾਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਮਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੰਡ ਵਰਤ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਘਾਤਕ ਪਰਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅੱਜ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਲੇ ਬਾਣੇ ਦੇ ਧਾਰਨੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੌਤ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਏਹੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ " ਇਸ ਬਲਾ ਨੂੰ ਰੱਬ ਸੁਖ ਸੁਖਾਂ ਨਾਲ ਟਾਲ ਦੇਵੇ " । ਅਜੇ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘ ਨਿਰਵੈਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰਾਂ ਲੱਦਿਆ ਦਿੱਸ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਹੀ ਸਿੰਘ ਵੈਰ ਵਾਲੀ ਬਦਲਾ ਲਊ ਰੁਚੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਲੱਦਿਆ ਡਰਾਉਣਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਕੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਦੇਣ, ਤੁਹਾਡੀ ਲਿਖੀ ਗੁਰਮਤਿ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਅਥਵਾ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿੱਪ੍ਰੀ ਪਰਚਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਣ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਵੱਟਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ? ਫਿਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਪੰਥ ਦਾ ਕੀ ਸਵਾਰਿਆ ਹੈ ? ਕੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਏਡਾ ਨਿਘਰਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗਿਆ ਗੁਜ਼ਰਿਆਂ ਬਣਿਆਂ ਸੀ ਕਿ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਅਪਣੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਪੁਲਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਝੱਲ ਜਾਵੇ ? ਕੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨੈ ਦੇਣ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਵਨਤਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਟਿਕਾਈ ? ਕੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਸੜਕ ਤੇ ਕਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੁਲਸ ਦੀ ਗਸ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੇਖੀ ਸੀ ? ਕੀ ਇਹ ਸਾਰੀ ਦੇਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨਾਂ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਸਿਖਿਆ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰੇ ਸੀ ? ਕੀ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਦੇਣ ਤੁਹਾਡੀ (ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ) ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕੀ ਗੱਦੀ ਦੇ ਲੋਭ ਨੇ, ਚੋਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਪਏ ਭੁੱਸ ਨੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੇ ਸੰਤ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਮਹਿਤੋ ਪਿੰਡ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਗੱਦੀ ਨਹੀਂ ਥਾਪ ਲਈ ?

ਜੇ ਉਤਲੇ ਅਨੁਮਾਨ ਗ਼ਲਤ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖ ਭੇਜਣੀ । ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਦਲੀਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਸੱਚੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਦਾਸ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਭਿੰਡਰੀ ਆ ਕੇ ਖਿਮਾਂ ਮੰਗੇਗਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੜਾ ਡੰਨ ਲਾਵੇ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਭੁਗਤੇ ਗਾ । ਜੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਨਰਥ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਜ਼ਰਾ ਠੰਡੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੱਸੋ ਕਿ, ਕੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾਸਵੰਤ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋੜ ਦੇਣ ਦੇ ਪਾਪ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਪਾਪ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੀ ?

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਉਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਸੋਝੀ ਕਰਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਾਂ ਘੱਟੋ ਵਿਚ ਰਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ? :-

ਕਰ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਆਣਿ ਨਿਸਾਰਓ ॥ ਖਿਸਰਿ ਗਇਓ ਭੂਮ ਪਰਿ ਡਾਰਓ ॥ ੨ ॥ [੩੮੯]-੨੫-੭੬

ਦਾਸ ਦੀ ਤੁੱਛ ਬੁਧੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਧ-ਭੇਖਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਮੁਨੀਆਂ, ਜਪੀਆਂ ਤਪੀਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਰਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ, ਅਥਵਾ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਉਣਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਲੁੱਟ ਨੀਤੀ ਦਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਅੰਗ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਭਰਮੀ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਆਤਮਕ ਸੁਖ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । **ਸੋ ਸੁਖੀਆ ਜਿਸੁ ਭ੍ਰਮੁ ਗਇਆ ॥ (੧੧੮੦) ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਵੈ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦੇ ਸੁਆਦ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਉਚੇ ਆਚਰਨ ਅਥਵਾ ਉਚੀ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਉੱਖੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਰਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਦੇ ਭਰਮ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ--**ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ, ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦ ॥ (੨੯) ਕੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜੇਹੇ ਹੋਰ ਕਈ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਐਵੇਂ ਵਾਧੂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ? ਕਿ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਮੱਤੀ ਅਰਥਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਗਾੜ ਦੇਣ ਦੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਪਾਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ? ਫਿਰ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਅਤੇ ਨਾਸਵੰਤ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਮਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕੀ ਮਾਇਆ ਇੱਕ ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ, ਹਵਾਈ ਕਿਲ੍ਹਾ ਇਕ ਭਰਮ, ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ, ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾਂ ਅਥਵਾ ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਂ ਵਾਕ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਉਚਾਰਨ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਨਿਰਾ ਪਾਠ ਕਰੀ ਜਾਣਾਂ ਹੀ ਫਲ ਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਸਿਖਿਆ ਲੈਣ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:-****

ਹਰਿ ਚੰਦਉਰੀ ਚਿਤ ਭ੍ਰਮੁ ਸਖੀਏ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦ੍ਰਮ ਛਾਇਆ ॥ ਚੰਚਲਿ ਸੰਗਿ ਨ ਚਲਤੀ ਸਖੀਏ

ਅੰਤਿ ਤਜਿ ਜਾਵਤ ਮਾਇਆ ॥ ਰਸਿ ਭੋਗਣ ਅਤਿ ਰੂਪ ਰਸ ਮਾਤੇ ਇਨ ਸੰਗਿ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਹਰਿ ਸਾਧ ਜਨ ਸਖੀਏ ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ਹੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥ ੨ ॥ [੮੦੩]-੨-੫

ਆਸ ਹੈ, ਆਪ ਜੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਮਹਾਂ-ਵਾਕ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਖੋਚਲ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਮਝੋਗੇ । ਪਰ ਅਰਥ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਮਨਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ । ਆਪਣੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਹੋਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਵਰਤ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੀ ਪੱਖ ਦੀ ਖੰਡਨਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਰਥ ਹੂੜ ਮੱਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮਨਮੁਖਤਾਈ ਹੈ।